

alle tilfælde, hvor sagernes karakter og omstændighederne i øvrigt taler for det.

På den baggrund foreslås det i § 13, at statsamtet bl.a. skal indbringe sagen for retten, hvis en af sagens parter anmoder om det, statsamtet finder det betænkeligt at fortsætte behandlingen af sagen, eller sagen i øvrigt ikke kan afsluttes ved anerkendelse eller henlæggelse ved statsamtet. Bestemmelsen er udtryk for det generelle princip, at en sag skal indbringes for domstolene, hvis blot en af sagens parter anmoder om det, eller hvis sagen af anden grund ikke er så enkel, at den bør behandles i statsamtet.

Justitsministeriet er endvidere enig i, at en faderskabssag, når den er indbragt for retten, i alle tilfælde bør færdigbehandles dér. Justitsministeriet har i den forbindelse ikke medtaget udvalgets forslag om, at retten skal kunne pålægge en part at møde i statsamtet eller at medvirke ved retsgenetiske undersøgelser ved statsamtet. I sådanne sager foreligger der - som også påpeget af Den Danske Dommerforening i et hørings-svar over betænkningen - en sådan usikkerhed med hensyn til parternes vilje til at afslutte sagen i mindelighed, at sagen bør henvises til domstolene. Ud fra samme synspunkt har Justitsministeriet ikke medtaget bestemmelsen i betænkningssudkastets § 17, stk. 2, hvorefter retten - mens sagen verserer i statsamtet - skulle kunne træffe bestemmelse om særlig bevissikring.

Justitsministeriet kan tiltræde udvalgets øvrige synspunkter.

2.7. Moderens oplysningspligt

2.7.1. Gældende ret

Efter børnelovens § 10, stk. 1, skal moderen til et barn uden for ægteskab inden en måned efter barnets fødsel over for kommunen, amtskommunen eller statsamtet opgive, hvem der er eller kan være barnets far.

Efter bestemmelsens stk. 2 kan statsamtet dog fritage moderen for oplysningspligt, medmindre det må anses for stridende mod barnets tarv, at faderskabet ikke oplyses. Om denne fritagelsesmulighed anføres i Justitsministeriets cirkulære nr. 194 af 28. oktober 1963, at der bl.a. bør gives fritagelse, hvis der foreligger en kønsfrihedsforbrydelse, hvis faderen er berygtet på grund af sin livsførelse, eller hvis andre særlige grunde taler for det, og det sandsynliggøres, at moderen på betryggende måde selv kan tage sig af barnet under dets opvækst.

Praksis efter bestemmelsen har været liberal. Fritagelse er således i almindelighed meddelt i tilfælde, hvor moderen er fyldt 25 år, og hendes økonomiske og

sociale forhold er rimelige. Er moderen under 25 år, er fritagelse i almindelighed kun meddelt, såfremt hendes sociale forhold er særligt gode. Praksis vedrørende kvinder over 25 år er dog i de seneste år strammet noget op, således at der normalt ikke meddeles fritagelse, uden at moderen har været søgt motiveret til at give oplysningerne. Fastholder moderen herefter fortsat, at hun ikke vil give oplysninger, fritages hun efter de nævnte retningslinier.

Sanktionen over for en mor, der ikke vil give oplysning om faderskabsmulighederne, er bøde, jf. lovens § 20. I praksis udmåles bøden i almindelighed i størrelsesordenen 500-2.000 kr. Moderens nægtelse af at give oplysning har ikke socialretlige konsekvenser, heller ikke for så vidt angår retten til børnetilskud.

Det fremgår af de statistiske undersøgelser, som Børnelovsudvalget har foretaget, at der meddeles fritagelse i omkring 100 sager om året. I omkring 50 sager om året sendes sagen til politiet med henblik på udfærdigelse af bødeforelæg.

Indbringes en faderskabssag for domstolene, er moderen altid forpligtet til at afgive forklaring om, hvem hun har haft samleje med i konceptionsperioden, jf. retsplejelovens § 456 i, stk. 2. Nægter hun at udtale sig, finder de almindelige vidnesanktionsregler anvendelse, jf. § 456 l. Disse sanktioner anvendes i praksis lempeligt.

Det anførte tager sigte på ugifte mødre. For gifte mødre gælder efter retsplejelovens § 456 a, stk. 2, bl.a., at moderen ikke har oplysningspligt, hvis barnet er ægtebarn efter børnelovens § 2, stk. 1, og faderskabssagen anlægges af ægtemanden.

Om gældende ret henvises i øvrigt til betænkningen, side 100 ff.

2.7.2. Børnelovsudvalgets overvejelser

For at sikre, at et barn så vidt muligt får en far, har Børnelovsudvalget foreslået, at moderen over for statsamtet skal have pligt til at oplyse, hvem der er eller kan være barnets far.

Udvalget har samtidig foreslået visse begrænsninger i oplysningspligten. Er moderen gift, eller lever hun i et parforhold, skal pligten således efter udvalgets opfattelse først indtræde, hvis det fastslås, at ægtefællen eller samleveren ikke er barnets far. Udvalget har herved lagt vægt på, at en ægtemand eller samlever ellers - ved at rejse faderskabssag - ville have mulighed for at få moderen afhørt under vidneansvar i retten om spørgsmål vedrørende utroskab m.v.

Udvalget har overvejet, hvilken nærmere karakter moderens oplysningspligt over for statsamtet bør have. Udvalget finder i den forbindelse, at den gældende